

Opzet long-COVID survey Bonaire

Onderzoekers

5.1.2e	5.1.2e	COVID-19 RIVM
5.1.2e	5.1.2e	COVID-19 RIVM
5.1.2e	5.1.2e	M+G infectieziektebestrijding, epidemioloog, Publieke Gezondheid Bonaire

Ketenpartners:

- CBS Caribisch Nederland: voor advies en praktische ondersteuning

Achtergrond

Bonaire heeft sinds het begin van de pandemie 3 corona-pieken gehad. In totaal zijn tot op heden ongeveer 1600 mensen positief getest, waarvan er 66 in het ziekenhuis zijn opgenomen. Een deel van de mensen die corona hebben gehad heeft hier een tijd na de infectie nog last van. Voorbeelden van langdurige gezondheidsklachten na corona zijn vermoeidheid, benauwdheid en pijn. Het is belangrijk om te weten hoeveel mensen met corona op Bonaire op langere termijn nog klachten houden, wat deze klachten precies zijn, en hoe ernstig ze zijn. Dit kan helpen om de zorgbehoefte van deze patiënten in kaart te brengen voor de komende periode in kaart te brengen. N.B.: Het NIVEL heeft net een dergelijk onderzoek gedaan. Ook binnen het RIVM loopt er momenteel een prospectief onderzoek naar long COVID (<https://longcovid.rivm.nl/welcome>). Gesprekken met NIVEL lopen om hun werkwijze en/of vragenlijst over te nemen. Is voor ons handig en bovendien leuk om de vergelijking met Europees Nederland te kunnen trekken.

CONCEPT STUDIEOPZET

Doel van de survey

De doelen van de survey zijn om in kaart te brengen:

- hoeveel mensen langdurig klachten houden van COVID-19;
- hoe lang mensen klachten houden van COVID-19;
- welke rest-klachten het meest voorkomen;
- in welke mate de rest-klachten het dagelijks functioneren beïnvloeden;
- of ernstige ziekte (ziekenhuisopname) geassocieerd is met meer long-covid;
- welke factoren geassocieerd zijn met het voorkomen/ernst van long-covid (overgewicht, etc).

De studie opzet wordt opgesteld door Bonaire. De insteek is om het onderzoek BES-breed uit te rollen. Het aantal cases op Saba en Statia is laag (enkele tientallen). Zij kunnen al hun cases includeren.

Studie design: Case-control onderzoek

Steekproef

- Naar verwachting 400 cases en 400 controles (rekenend op response rate 70%) voor Bonaire. Saba en Statia: alle patiënten + een controle.

- Steekproef van COVID-19 patiënten uit de in total plm 1600 gevallen
  - o Steekproef van mensen met vertegenwoordiging alle drie de uitbraken
  - o Combinatie van opgenomen patiënten en niet opgenomen patiënten
  - o Focus op ingezetenen, 18+ jaar en voldoende spreiding in eerste ziektedagen
- Iedere case vragen een eigen controlepersoon aan te leveren die géén COVID heeft gehad (vergelijkbare leeftijd / geslacht, geen huisgenoot of nauw contact van de case)
- Wel/niet alle opgenomen patiënten includeren? (vertekent mogelijk beeld)
- Uitdraai positieven ga ik doen.

NB: Deze methode leidt tot inclusie van mensen die zich hebben laten testen (mogelijk meer klachten en dus grotere kans op long-covid? Bepaalde groepen laten zich niet testen?).

Vragenlijst + pilot vragenlijst

- Verkennen bij ketenpartners: welke vragen van belang? → Saba, Statia, BCO-team, ZVK, huisartsen, steunpunt corona, ziekenhuis
- Vragenlijst samenstellen uit bestaande vragenlijsten in het Nederlands
- Vragenlijst voorleggen aan vragenlab CBS
- Server voor online vragenlijst bepalen:
  - o Google form
  - o Onekey
  - o Surveymonkey
  - o Survey2go
  - o Digitale checklist (van vaccinatieprogramma Bonaire)
  - o Let op: data in eigen beheer / op eigen server als criterium (of anders letten op iig server in Nederland)
- Vragenlijst online maken in applicatie / server
- Vragenlijst pilotten bij plm 5 personen.
- Na eventuele verbeteringen: start dataverzameling.

Dataverzameling & enqueteurs

- Steekproef trekken uit alle cases in HPzone.
- Antwoorden invullen in nader te bepalen applicatie/server, die automatisch laadt in een excel
- Vaste groep enqueteurs die de interviews gaan afnemen
- Groen licht inzet PG-medewerkers → Loes
- Voorkeur gaat uit naar het afnemen van alle interviews in een kort tijdsbestek, dus in een campagnevorm van bijvoorbeeld 1 week. Eventueel voorafgaand door een communicatiebericht.

Enquêteurs

- Telefonisch interviews afnemen;
- Door vaste groep getrainde enquêteurs;
- Criteria / competenties van enquêteur:

- We proberen een groep samen te stellen van mensen van PG, vanuit de huisartsen en Rode Kruis.
- Training enquêteurs door CBS-CN. Bij training enquêteurs, ook de vaste PG-medewerkers mee laten trainen voor eventueel toekomstige surveys.
- Benodigd aantal enquêteurs:
  - o Campagneweek 1: 7 enquêteurs per dag, gedurende 5 dagen. Uitgaande dat een interview max. 30 minuten duurt, dan kan een interviewer per dag 12 interviews doen.
  - o Campagneweek 2: 7 enquêteurs per dag, gedurende 5 dagen.
  - o Beide weken: 1 coördinerend aanspreekpunt van de enquêteurs, die het werk verdeelt.

Informed consent

- Een informed consent tekst wordt opgesteld
- Deze wordt aan het begin van het interview doorgenomen.
- De geïnterviewde geeft wel of geen mondelinge toestemming.

Beoogde analyses: PG/RIVM verwerkt de data en doet de (statistische) analyses

5.1.2e maken een begin.

Data disseminatie

- Schrijven wetenschappelijk artikel.... ?
- Publicatie resultaten website OLB
- Publicatie resultaten website RIVM?
- Publicatie resultaten website NIVEL / CBS?

Rollen en taken

Rol PG:

- Bij elkaar brengen onderzoekspartners
- Studie opzet maken
- Lijst met cases aanleveren
- Interviews afnemen

Rol huisartsen / FM / Rode Kruis (eventueel)

- Afnemen interviews

Rol RIVM 5.1.2e :

- Meelezen met vragenlijst en studie opzet;
- Bereikbaar voor advies en sparren gedurende hele traject (werving, dataverzameling, etc.);
- Dataset opschonen;

- Data analyse;
- Schrijven & publiceren wetenschappelijk artikel (o.l.v. Loes (PG) en Albert Jan (RIVM));

Rol CBS-Caribisch Nederland:

- Bereikbaar voor advies en sparren
- Ondersteuning bij bepalen steekproefgrootte
- Meelezen met vragenlijst (via vragenlab CBS)
- Training van enquêteurs

Met CBS werd besproken dat auteurschap voor hen van belang is als zij een grote bijdrage leveren aan de dataverzameling, datanalyse of schrijven artikel. Voor bovengenoemde ondersteuning is vermelding in de acknowledgements voldoende.

Globale tijdslijn

Onderdeel	Jaar/maand
Start	
- Oriënterende gesprekken	Mei/juni
- Onderzoeksgroep samenstellen	Juni
- Concept onderzoeksplan maken	Mei/juni
- Financiering borgen	Juni
Vorbereiding dataverzameling	
- Verkenning welke vragen relevant	Juni
- Uitdraai cases HPzone + selectiecriteria	Juni
- Concept analyseplan	Juli
- Concept vragenlijst maken	Juli
- Vragenlijst vertalen EN, PAP, SP	Augustus
- Vragenlijst piloten + aanpassen	Augustus
- Informed consent opstellen	Augustus
Dataverzameling	
- Werven enquêteurs	Augustus
- Planning campagne-bel-week maken + belscript maken	Augustus

- Communicatiemateriaal maken	Augustus
- Trainen enquêteurs	1 ^e week na de zomervakantie (september)
- Campagne-bel-week 1	2 ^e week na de zomervakantie (september)
- Campagne-bel-week 2	3 ^e week na de zomervakantie (september)
Analyse	
- Data opschonen	Oktober
- Analyses uitvoeren	Oktober
- 1 ^e tussentijdse presentatie resultaten	Oktober
- Definitieve resultaten	November
Rapportage en disseminatie	
- Rapport met resultaten	November
- 1 ^e versie artikel	December
- Publicatie wetenschappelijk artikel	Maart 2022
- Presentatie resultaten op website Openbaar Lichaam Bonaire, evt RIVM	Januari 2022
- Presentatie op een congres	?

Begroting

Investeringsoverzicht	Jaar	Bedrag (USD)
Personeel		
- Onderzoeker 1 RIVM (160 uur)	2021	Binnen eigen uren
- Onderzoeker 2 RIVM (120 uur)	2021	Binnen eigen uren
- Coördinator / supervisor Bonaire (40 uur)	2021	Binnen eigen uren
- Coördinator Saba (10 uur)	2021	Binnen eigen uren
- Coördinator Statia (10 uur)	2021	Binnen eigen uren

- Aanspreekpunt enquêteurs (inzet 15 werkdagen, 25 USD p/h)	2021	
- 7 enquêteurs (inzet 10 werkdagen; 72 uur, 25 USD p/h)	2021	
Training		
- Eenmalige training enquêteurs, 1 dagdeel, CBS	2021	
Materiaal		
- Online vragenlijst-applicatie: RIVM platform?	2021	5.1.1c
- Vertalen vragenlijsten	2021	
- Belkosten (meeste via whatsapp bellen)	2021	
Reiskosten		
- Geen		
- Eventueel komst onderzoeker RIVM tijdens dataverzamelingsperiode	2021	aanspreekpunt enquêteurs)
Totaal USD	2021	18.800
Totaal EUR*	2021	15.511

*wisselkoers.nl, 14-6-2021

Bijlage 1: Inhoud vragenlijst

In afwachting van de voorbeeld-survey van het NIVEL, hierbij al enkele te verzamelen gegevens:

Sociaal demografisch

- Geboortedatum
- Man/vrouw
- Wijk
- Opleidingsniveau
- Comorbiditeit
- Lengte
- Gewicht
- Medicatiegebruik

COVID-episode(s)

- EZD
- Klachten
- Ziekte duur
- Medicatie nodig gehad? (zuurstof?)
- Ziekenhuisopname
- Meerdere keren COVID-19 gehad? Zo ja, per episode uitvragen

Long-COVID klachten

- Type klachten
- Ernst klachten
- Duur klachten

Dagelijks functioneren